

cum humana natura assumpsit Christus; secundo ostendit quæ fuit causa assumptionis, ibi: *Hos autem defectus non conditionis suæ necessitate, sed miserationis voluntate suscepit.* Prima iterum in duas partes. Primo ostendit quod Christus in natura nostra accepit defectus pœnales, & non culpæ; secundo ostendit quos de pœnalibus defectibus non assumpsit, ibi: *Tradit auctoritas quod Dominus noster in se suscepit omnia infirmitatis nostræ præter peccatum.* Circa quod duo facit. Primo ostendit quos defectus pœnales non suscepit ex parte animæ; secundo quos defectus corporales non suscepit, ibi: *Sunt enim plura ægritudinum genera, & corporis vitia, à quibus omnino immunis extitit.* Circa primum duo facit. Primo ostendit quod Christus non suscepit ignorantiam, aut difficultatem ad bonum faciendum; secundo ostendit quod hæc non sunt culpa, sed pœna, ibi: *Sed forte dicet aliquis illa esse peccatum.*

Sed quia nonnulli de sensu in passionē humanitatis Christi male sensisse inveniuntur . . . indubitabile facimus quod supra diximus. Hic excludit errorem, & duo facit. Primo objicit contra errantes; secundo solvit illa quæ pro se illi inducebant, ibi: *Quaedam tamen reperiuntur in sanctorum tractatibus quæ præmissis adversari videntur.* Et hæc dividitur in duas. Primo solvit objectiones de passionibus, quas dixerant esse animæ tantum, sicut tristitia, & hujusmodi; secundo solvit de illis quæ sunt animæ per corpus, sicut est dolor sensibilis, ibi: *Verumtamen magis movent, ac difficiliorem afferunt quæstionem verba Hilarii.* Circa primum tria facit. Primo ponit objectionem; secundo solvit, ibi: *Ne autem in sacris literis aliqua adversa diversitas esse putetur, harum auctoritatum verba in hunc modum accipienda dicimus: tertio solutionem confirmat, ibi: Unde Augustinus ex his causis volens assumi dictorum intelligentiam, dicit.*

Verumtamen magis movent, ac difficiliorem afferunt quæstionem verba Hilarii. Hæc pars etiam dividitur in duas. Primo ponit objectionem; secundo solvit, ibi: *Sed si excussa sensus, & impietatis hebetudine, præmissis diligenter intendas . . . dictorum rationem, atque virtutem percipere utcumque poteris.*

QUÆSTIO I.

HIC est duplex quæstio. Primo de his defectibus in generali. Secundo specialiter de passionibus animæ.

Circa primum quærentur tria.
Primo. Utrum Christus debuerit assumere naturam humanam cum hujusmodi infirmitatibus.

Secundo. Utrum omnes nostros defectus suscipere debuerit.

Tertio. Utrum hos defectus quos assumpsit, contraxerit.

ARTICULUS I.

Utrum Christus naturam humanam cum defectibus, & infirmitatibus accipere debuit.

III. P. quæst. XIV. art. 1.

1. AD primum sic proceditur. Videtur quod Christus humanam naturam cum infirmitatibus hujusmodi defectuum suscipere non debuit. Christus enim per suam incarnationem votis antiquorum patrum satisfacit. Isaia **LXI.** 9. dicitur ad exprimendum desiderium sanctorum patrum: *Consur-*

ge, conurge, induere fertilitatem brachium Domini. Ergo non debuit venire in mundum infirmitate carnis.

2. Præterea. Hujusmodi defectus pœnae sunt. Sed pœna non est iusta, nisi ubi culpa est. Cum igitur absque omni culpa fuerit, videtur quod pœnales defectus suscipere non debuit.

3. Præterea. Contraria contrariis curantur. Sed Christus venerat curare nostras infirmitates. Ergo debuit contraria assumere, scilicet robur, & fortitudinem.

4. Præterea. Ipse venerat ad vincendum diabolum. Sed vincere est opus fortitudinis. Ergo non debuit assumere infirmitatem.

5. Præterea. Sicut culpa derogat justitiæ, ita infirmitas derogat virtuti. Sed Christus non debuit assumere defectus culpæ, ne derogaretur divinæ justitiæ. Ergo similiter nec debuit suscipere infirmitates pœnales, ne derogaretur divinæ virtuti.

6. Præterea. Ipse venerat ad hoc quod homines in divinam cognitionem adduceret. Sed per infirmitates magis a sui cognitione abducebat, ut dicitur Isaia **LIII.** 2. *Vidimus eum . . . despectum:* & sequitur: *unde nec reputavimus eum.* Ergo non debuit hujusmodi infirmitates assumere.

*Sed contra. Hebr. II. 18. *In eo in quo passus est, & tentatus, potens est & his qui tentantur, auxiliari.* Sed Christus ad auxiliandum hominibus venerat. Ergo debuit eorum defectus suscipere.*

Præterea. Christus venerat ad redimendum genus humanum. Sed opus redemptionis congrue compleri non poterat nisi per passionem, ut infra dicitur. Ergo debuit defectus assumere, secundum quos passibilis fuit.

Præterea. Christus ad hoc venerat ut esset mediator inter nos & Deum. Ergo debuit communicare cum utroque. Cum Deo communicavit in justitia. Ergo nobiscum debuit communicare in pœna.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod Christus ad hoc venit, ut humanum genus in Deum reduceret, à quo per peccatum abductum erat. Et ideo, sicut mediator, ea quæ Dei sunt, in nos transfundit, scilicet gratiam, & justitiam, & ea quæ nostra sunt quodammodo in Deum: non autem nostra quæ à nobis tantum sunt, non à Deo, scilicet peccata, quia per hæc ad Deum non ordinamur, sed magis deordinamur ab eo; sed ea quæ à Deo in nobis sunt, quæ omnia in se ordinata sunt, & ad ipsum nos ordinantia. Et ideo ea quæ fecit in nobis Deus, transiit in Deum, non quidem in naturam divinam, sed in personam ea assumendo. Fecit autem Deus in nobis naturam, & perfectiones naturæ, & defectus pœnales, & etiam quosdam naturales, sicut indigentiam cibi, quam etiam homo in statu innocentiae habuisset: & ideo hos defectus simul cum natura in sua persona suscepit: hæc enim in sua persona suscipere, est ipsa Deo repræsentare ad placandum ipsum nobis.

Ad primum ergo dicendum, quod desiderium sanctorum patrum fuit ut veniret in fortitudine spiritali, scilicet gratiæ, & scientiæ, & virtutis, quæ per hos defectus quos Christus assumpsit, non impeditur.

Ad secundum dicendum, quod quamvis culpa non præcesserit in ipso, tamen præcessit in natura humana, quam Deo reconciliare venerat: & ideo in quantum consideratur ut gerens vicem totius naturæ in satisfaciendo pro ipsa, quidquid in natura humana ad defectum pertinens, rationem justæ pœnæ habet, etiam in ipso habuit.

Ad

Ad tertium dicendum, quod infirmitas curatur optime per curationem suæ causæ, & per consequens per contraria causæ. Causa autem horum defectuum in nobis est culpa: & ideo per contraria culpæ hos defectus curare debuit, scilicet per gratiam, & virtutes.

Ad quartum dicendum, quod venerat vincere fortem per justitiam, satisfaciendo: & ideo oportuit quod haberet defectus, secundum quos satisfaceret. Et præterea per fortitudinem oppositam istis defectibus non vincitur diabolus, sed per fortitudinem virtutis, & gratiæ.

Ad quintum dicendum, quod culpa non solum repugnat Deo, quia in ipsum non cadit, sed etiam quia ab ipso separatur: quia est perversitas voluntatis, secundum quam anima (1) nata est Deo conjungi: sed infirmitas quamvis in Deum non cadat, tamen à Deo non separatur: & ideo non est similis ratio.

Ad sextum dicendum, quod Christus non venerat manifestare se secundum humanam naturam, sed secundum divinam: unde dixit: (2) *Ego non quero gloriam meam, sed ejus qui me misit.* Gloriam autem Dei magis clarificavit per assumptam infirmitatem, in quantum inventum est quod id quod est infirmus Dei, est potentius hominibus: **I.** **Corinth.** 1.

ARTICULUS II.

Utrum omnes defectus præter peccatum accipere debuit.

III. P. quæst. XIV. art. 2.

1. AD secundum sic proceditur. Videtur quod Christus debuit omnes defectus præter peccatum assumere. Hebr. **II.** 17. dicitur, quod debuit per omnia fratribus assimilari, ut misericors fieret. Sed misericordia respicit omnem miseriam. Ergo debuit omnes nostros defectus assumere.

2. Præterea. Sicut dicit Damascenus, **Lib.** **III.** de Fide orth. cap. **XVIII.** quod est inassumptibile, est incurabile. Sed ipse venerat omnes nostros defectus curare. Ergo debuit omnes suscipere.

3. Præterea. In susceptione nostrorum defectuum manifestatur Christi humilitas. Sed ipse humiliatus est quantumcumque humiliari potuit, ut dicit Bernardus. Ergo ipse debuit omnes nostros defectus suscipere.

4. Præterea. Omnes defectus æqualiter dedecent Dei majestatem. Si ergo aliquos suscepit, eadem ratione omnes suscipere debuit.

5. Præterea. Ipse curavit naturam nostram per gratiam, & infirmitatem, quam accepit. Sed ipse accepit omnem gratiam. Ergo omnem defectum suscipere debuit.

Sed contra. Christus, qui totam humanam naturam curare venerat, debuit integram naturam habere. Sed quidam defectus sunt qui integritati naturæ repugnant, sicut cæcitas, & defectus membrorum. Ergo non omnes defectus debuit habere.

Præterea. Christus debuit esse perfectus in gratia. Sed quidam defectus sunt qui perfectioni gratiæ repugnant, sicut ignorantia, & difficultas ad bonum. Ergo non omnes defectus habere debuit.

Præterea. Contraria nata non sunt fieri in eodem. Sed quædam infirmitates sunt sibi contrariæ ex con-

(1) *Al.* non est. (2) *Vulgata* Joann. **VII.** 18. *Qui autem querit gloriam ejus qui misit eum, hic verax est: ibidem vero VII. 50. *Ego autem non quero gloriam meam.* (3) *Al.* corruptibilibus.*

trariis causis causata. Ergo non potuit omnes nostras infirmitates habere.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod, sicut dicit Damascenus, **Lib.** **III.** de Fide cap. **xx.** Christus habuit in se omnes naturales, & indetractibiles passionēs. Dicuntur autem passionēs naturales quæcumque universaliter humanam naturam consequuntur, sive ex conditione naturæ, sicut indigentia cibi, & potus, sive quæ pro peccato primi parentis in totam naturam devenerunt ex principiis naturæ sibi relicta causa, sicut fames, sitis, labor, dolor, & hujusmodi. Indetractibiles autem passionēs sunt quæ defectum gratiæ non important, sicut importat pronas ad malum, & difficultas ad bonum, & hujusmodi, quæ ex carentia gratiæ, vel perfectionis contingunt. Ex hoc enim laus Christi minueretur, si perfectus in virtutibus non fuisset, secundum quas est laus, & vituperium, sive detrectatio secundum eorum opposita. Unde duo genera defectuum non assumpsit, illa scilicet quæ non universaliter humanam naturam consequuntur, sicut lepra, cæcitas, febris, & hujusmodi: contingunt enim ex particularibus (3) corruptionibus in singulis personis: & hos defectus assumere non debuit, quia ad curandum naturæ morbum venit. Item illa non assumpsit quæ ad imperfectionem gratiæ pertinent, sicut ignorantiam, difficultatem ad bonum, & hujusmodi: quia ipse venerat ad hoc ut de pleitudine suæ gratiæ omnes acciperemus.

Ad primum ergo dicendum, quod debuit fratribus assimilari quantum ad illa in quæ omnes fratres conveniunt, quæ ad defectum gratiæ non pertinent: non enim fuit fratribus similis nisi in natura speciei: & ideo quantum ad actus, & defectus qui consequuntur totam speciem, debuit fratribus assimilari.

Ad secundum dicendum, quod sicut Deus curavit omnes in hoc quod assumpsit naturam, in qua omnes conveniunt; ita curavit omnes defectus in hoc quod assumpsit illos defectus in quibus omnes conveniunt; ex quibus quasi causis primordialibus alii oriuntur: ex passibilitate enim naturæ quam assumpsit, sequitur febris, & omnia hujusmodi.

Ad tertium dicendum, quod humiliari debuit in quantum potuit decenter. Non autem fuit decens ut qui venerat alios in gratiam adducere, defectum, vel imperfectionem gratiæ pateretur; neque qui naturam in aliis integrare venerat, ipse in his in quibus alii integri sunt, defectum pateretur.

Ad quartum dicendum, quod quamvis omnes defectus æqualiter sint indecentes divinæ majestati quantum ad suam naturam, non tamen quantum ad naturam assumptam, ut patet ex dictis.

Ad quintum dicendum, quod aliqui defectus sunt qui plenitudini gratiæ repugnant, & ideo ex hoc quod habuit omnem gratiam, magis debet concludi quod non habuit omnes defectus quam quod habuit. Vel dicendum, quod quia alios reintegrare venerat, debuit in perfectionibus potentior esse, non in defectibus: quia plus indignisset ipse reformari quam reformare: & ideo habuit omnem gratiam, non tamen omnem defectum.

AR-

ARTICULUS III.

Utrum huiusmodi defectus susceperit, vel contraxerit.

III. P. quæst. xiv. art. 3. Ad tertium sic proceditur. Videtur quod huiusmodi defectus contraxerit. Illud enim proprie contrahitur quod cum alio trahitur. Sed ipse hos defectus cum natura traxit. Ergo eos contraxit.

Præterea. Id quod ex ratione originis habetur, proprie contrahitur. Sed ex ratione suæ originis Christus habuit hos defectus: quia ex ratione suæ originis matri similis est natus; quæ his defectibus subiacuit. Ergo ipse istos defectus contraxit.

Præterea. Illud cum natura contrahitur quod ex principiis naturæ causatur. Sed huiusmodi defectus, ut fames, sitis, & huiusmodi, ex principiis naturæ causantur; quia ex actibus contrariorum in invicem, ex quibus homo naturaliter constat. Ergo hos defectus contraxit.

Præterea. Verbum contrahendi, secundum quod hic loquimur, videtur traductionem importare. Sed Christus habuit huiusmodi defectus per traductionem corporis ex corpore, non ex conditione animæ. Ergo Christus hos defectus contraxit.

Præterea. Sicut culpa originalis contrahitur à patre, ita istæ poenales contrahuntur ex matre, sicut dictum est in II. Lib. Sed Christus ex matre sensibilis natus est, quamvis non ex patre peccatore. Ergo huiusmodi poenales contraxit.

Sed contra. Quod voluntarie assumitur, non contrahitur. Sed Christus voluntarie assumpsit hos defectus, sicut & ipsam naturam. Ergo non contraxit eos.

Præterea. Nos dicimur contrahere hos defectus, quia nobis debentur propter culpam originalem. Sed in Christo culpa originalis non fuit. Ergo Christus hos defectus non contraxit.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod illud proprie contrahitur quod ex necessitate, alio tracto, trahitur: & quia ex hoc ipso quod humanam naturam trahimus ex parentibus per vitiatam originem, sequitur de necessitate quod hos defectus habeamus; ideo dicimur hos defectus contrahere. Christus autem potuit humanam naturam sine his defectibus assumere, sicut cum defectibus assumpsit: & ideo non fuerunt in eo ex hoc ipso quod humanam naturam à parentibus traxit; sed sicut voluntarie assumpsit naturam humanam, ita & hos defectus: & propter hoc dicitur assumpsisse hos defectus, non contraxisse.

Ad primum ergo dicendum, quod hæc conjunctio non solum notat simultatem temporis in hoc quod dicitur aliquid contrahi, sed ordinem necessitatis consecutionis unius ad alterum.

Ad secundum dicendum, quod generatum, in quantum huiusmodi, assimilatur ei quod generat ipsum active, quia agens simulat sibi patiens: quod autem aliquando natus assimilatur matri, ex qua generatur materialiter, est ex defectu virtutis activæ, quæ non potest materiam contrahere ad sui similitudinem; unde vincunt motus materiæ, & assimila-

(1) Nicolai anteriori.

tur filius matri. Neutro istorum modorum fuit necessarium quod Christus matri assimilaretur: tum quia mater non fuit agens in generatione, sed solum materiam ministravit: tum quia non fuit aliquis defectus ex parte virtutis agentis, scilicet Spiritus Sancti: & ideo quod assimilatus est matri in his defectibus, hoc fuit ex sola ejus voluntate.

Ad tertium dicendum, quod ex principiis naturæ sibi relictæ, id est private illo dono gratiæ quod naturæ primo conditæ datum fuerat, ut in II. Lib. dictum est, huiusmodi defectus causantur. Sed Christus poterat naturam humanam accipere cum illa perfectione quam gratis in sua conditione natura humana acceperat: & ideo non de necessitate contraxit, sed voluntarie assumpsit.

Ad quartum dicendum, quod verbum contrahendi non solum importat traductionem, sed necessarium ordinem ad aliud tractum, ut dictum est.

Ad quintum dicendum, quod illud habet veritatem in illis qui secundum legem naturæ nascuntur; Christus autem non sic ex Virgine natus est, sed supra naturam: & ideo ratio non sequitur.

QUESTIO II.

Deinde queritur de passionibus quas assumpsit ex parte animæ: & circa hoc queruntur tria.

Primo. Si anima Christi fuerit passibilis, & cuius proprie sit pati.

Secundo. De passionibus animalibus quæ consequuntur ex interiori apprehensione, ut tristitia, & huiusmodi.

Tertio. De passionibus quæ sunt secundum sensum corporalem, sicut est dolor.

ARTICULUS I.

Utrum corpus pati possit.

1. Ad primum sic proceditur. Videtur quod omne corpus possit pati. Omne enim quod movetur, patitur: quia motus in eo quod movetur, est passio, ut dicitur in III. Phys. text. xviii. Sed omne corpus movetur. Ergo omne corpus patitur.

Præterea. Omne quod recipit, patitur; cum pati dicatur à patim, quod est recipere. Sed corpora celestia aliquid recipiunt, scilicet illuminationem. Ergo patiuntur: ergo & alia multo magis quæ sunt sub eis.

Præterea. Omne quod est potentius, natum est agere in minus potens. Sed omni corpore est aliquid potentius, & omni substantia creatæ. Ergo omnis creaturæ est pati.

Sed contra. Omne passibile est corruptibile: quia passio magis facta abicit à substantia, ut dicitur in Topic. Lib. VI. cap. 111. Sed non omne corpus est corruptibile. Ergo non omne corpus est passibile.

Præterea. Sicut dicitur in I. de generatione, text. 21. omne agens est contrarium patienti. Sed non omne corpus habet contrarium. Ergo non etiam omne patitur.

QUESTIUNCULA II.

1. Ulterius. Queritur, utrum anima sit passibilis: & videtur quod non. Sicut enim formæ est agere, ita materiæ est pati. Sed anima non est composita

ra ex materia, ut in I. Lib. dist. viii. quæst. 5. art. 2. dictum est. Ergo non potest pati.

2. Si dicatur quod patitur per accidens ad passionem corporis; contra. Passionis terminus est corruptio. Sed anima non corrumpitur corruptio corpore. Ergo etiam non patitur corpore patiente.

3. Præterea. Ex hoc anima movetur per accidens localiter ad motum corporis, quia est in loco corporis per accidens. Sed nullo modo habet qualitatem corpoream neque per se, neque per accidens. Ergo nullo modo alteratur, corpore per accidens alterato. Sed passio proprie dicitur in motu alterationis, ut dicitur in I. de generatione, text. xxi. Ergo anima non patitur per accidens corpore.

Sed contra. Ad motum totius, per accidens movetur pars. Sed anima est pars totius compositi, quod patitur. Ergo & ipsa aliquo modo patitur.

QUESTIUNCULA III.

1. Ulterius. Videtur quod anima Christi non possit pati. Quia nihil est dignius quam anima Christi. Sed agens est dignius patiente, secundum Augustinum XII. super Genes. ad litt. cap. xvi. Ergo anima Christi non fuit passibilis.

2. Præterea. Virtus reddit animam quietam à passionum tumultibus: & quanto virtus est perfectior, tanto passiones in animam minus dominantur. Sed in Christo fuit perfectissima virtus. Ergo nullo modo fuit in anima ejus passio.

3. Præterea. Impassibilitas est de ratione beatitudinis: unde ponitur inter dores corporis. Sed anima Christi fuit beata. Ergo non fuit passibilis.

Sed contra. Joannes Damascenus dicit, de Fide orth. Lib. III. cap. xxi. quod anima corpori inciso compatitur, & dolet: & hoc est, quia unitur corpori passibili. Sed anima Christi conjuncta est corpori passibili. Ergo anima ejus fuit passibilis: quia nihil compatitur quod non est passibile.

Præterea. Christus assumpsit in natura nostra defectus qui totam naturam consequuntur, qui imperfectionem gratiæ non important. Sed passibilitas animæ est huiusmodi. Ergo Christus passibilem animam assumpsit.

Præterea. Christus venit magis curare defectus animæ in nobis quam defectus corporis. Sed ipse suscepit naturam passibilem, ut impassibilitatem nobis acquireret. Ergo debuit assumere animam passibilem, ut per hoc impassibilitatem animæ acciperemus.

SOLUTIO I.

Respondeo dicendum ad primam questionem, quod cum dicit Damascenus, Lib. II. de Fide cap. xxi. quod passio est motus ab uno in aliud, non quilibet motus est passio, sed solum alteratio, proprie loquendo, ut dicit Philosophus in I. de generatione text. xxiv. quia in hoc solo motu aliquid à re abicitur, & aliquid imprimitur, quod est de ratione passionis. Motus enim localis est secundum id quod est extra rem, quod est locus; motus autem augmenti est secundum hoc quod ex eo quod jam est, scilicet nutrimento, producit augmentatum in majorem quantitatem. Ad hoc autem quod sit alteratio, requiritur ex parte alterati quod sit res per se subsistens (aliter enim subjectum motus esse non posset) & quod sit corpus (quia solum tale move-

tur, ut in V. Physic. text. xxxii. probatur) & ulterius quod habeat naturam contrarietati subjectam, quia alteratio est motus inter contrarias qualitates. Ex parte vero terminorum alterationis requiritur quod una qualitate expulsa, alia introducat: sic enim de qualitate in qualitatem transitur. Sed ulterius ad rationem passionis requiritur quod qualitas introducta sit extranea, & qualitas abjecta sit naturalis: quod contingit ex hoc quod passio importat quamdam victoriam agentis super patiens: omne autem quod vincitur, quasi trahitur extra terminos proprios ad terminos alienos: & ideo alterationes quæ contingunt præter naturam alterati, magis proprie dicuntur passiones, sicut ægrotationes quam sanationes, sicut patet per Damascenum III. Lib. cap. xxi. & per Philosophum V. Metaph. text. xxvi. Unde patet quod illorum corporum tantum est proprie pati quæ possunt extra naturam suam trahi; & hæc sunt corruptibilia.

Ad primum ergo dicendum, quod non omne moveri est pati, nisi communiter, & large loquendo, sicut etiam omne moveri quoddam corrumpi est, secundum Augustinum, & secundum Philosophum VIII. Phys. text. xiii.

Ad secundum dicendum, quod in illuminatione non abicitur aliqua qualitas, sed (2) tantum recipitur: & ideo non est passio.

Ad tertium dicendum, quod Deus, qui est superior omni substantia creatæ, influit rebus ad perfectionem naturæ ipsarum: & ideo secundum quod ab ipso recipiunt, non dicuntur proprie pati; neque secundum quod corporalia à quibuscumque spiritalibus recipiunt.

SOLUTIO II.

Ad secundam questionem dicendum, quod ex dictis de facili potest patere qualiter in anima possit esse passio. Quia cum anima sit quid incorporeum, sibi proprie non accidit pati, nisi secundum quod corpori applicatur. Applicatur autem corpori & secundum essentiam suam, secundum quod est forma corporea, & secundum operationem suarum potentiarum, prout est motor ejus. Secundum autem quod applicatur corpori ut forma, sic non consideratur ut quid subsistens, sed ut adveniens alteri: unde sic non patitur per se, sed per accidens, sicut aliæ formæ moventur motis subjectis compositis. In viribus autem animæ quantum ad operationem applicantur corpori solum vires partis sensitivæ, & nutritivæ. Sed quia operatio virium nutritivæ partis est in movere, non in moveri; ideo secundum eas anima non patitur, sed magis agit. Relinquitur ergo quod pati sit proprie animæ secundum partem sensitivam, ut dicitur in VII. Phys. text. xx. Sed quia huiusmodi vires non sunt subsistentes, sed formæ organorum corporalium; ideo non dicuntur pati per se, nec anima secundum eas; sed per accidens, in quantum compositum patitur, ut dicitur in I. de Anima, text. lxi. Sed quia potentiæ apprehensivæ sensitivæ sunt tantum in recipiendo speciem, quæ quidem non recipitur in sensu per modum rei, sed per modum intentionis; ideo in operatione harum virium est quidem aliquo modo pati, quantum ad hoc quod sunt vires materiales, & quantum ad hoc quod aliquid recipitur (& propter hoc dicitur in II. de Anima, text. li. quod sentire est quoddam pati.) sed quia sensus non

(2) Al. in quantum.